

Bio je potreban velik trud da se u rječniku nađu riječi koje se mogu naći u knjigama izdanim u Hrvatskoj od sredine 19. stoljeća do naših dana, i to ovaj rječnik čini veoma korisnim.

Svakako da se mogu pronaći manjkavosti, jer obraditi tako široko područje prevelik je posao za samo jednu osobu, ali je velika vrijednost da se na jednome mjestu mogu naći različiti nazivi većine tvari i metoda koje su danas u upotrebi. Katkad tu zaluta i neki pojam koji doduše spada u skupinu 6, ali nema baš nikakve veze s kemijskim sinonimima, kao što je npr. kratica bivše nam države, ali je autor mislio vjerojatno na novije generacije kako bi mogle odgonetnuti značenje kratice na nekom dokumentu.

Zgodna su i objašnjenja pojmova, a osobito kratica koje imaju dvostruko značenje kao na primjer DPG, što znači: 1. melanilin i 2. Društvo plastičara i gumaraca. Autor je previdio da je taj naziv još prije desetak godina promijenjen u Društvo za plastiku i gumu, ali bitno je osnovno značenje.

Ovisno o užem području struke koje interesira potencijalnog čitatelja, vjerojatno bi se mogli pronaći slični primjeri, ali svakako treba preporučiti ovu knjigu kao veliku praktičnu pomoć i zahvaliti autoru što se upustio u ovaj nadasve korisni posao.

Đurđica ŠPANIČEK

Igor i Ranka Čatić

Hrvatsko-engleski rječnik polimerstva*

Društvo za plastiku i gumu, Zagreb, 2009.

Hrvatsko-engleski rječnik polimerstva autora Igora i Ranke Čatić jedinstveno je djelo te vrste na hrvatskome jezičnom prostoru. Popisuje 11 600 hrvatskih natuknica iz svih područja polimerstva, od naziva polimera i dodataka, strukture i svojstava, proizvodnih i preradbenih metoda i postupaka do uporabe i uporabe; od A (amid) do Ž (žvakača guma). Papirnatoj inačici Rječnika priložen je CD koji ima oko 250 natuknica više, osobito s područja gumarstva.

Godine 2002. predstavljen je Englesko-hrvatski rječnik polimerstva istih autora. Ta dva rječnika sada su cjelovito djelo namijenjeno velikom broju korisnika, svima onima koji se na bilo koji način bave polimerima i polimernim materijalima, ponajprije znanstvenicima, sveučilišnim i srednjoškolskim nastavnicima, studentima dodiplomske i poslijediplomske nastave, inženjerima u

proizvodnji, poduzetnicima i komercijalisticima, a također i širem krugu zainteresiranih, od prevoditelja i novinara do običnih građana.

Rječnik je nastajao postupno, tijekom niza godina, ustrajnim djelovanjem autora, ali i brojnih suradnika. Prema navodu autora, sve je počelo još 1962. godine, kada je Igor Čatić u časopisu *Kemija u industriji* objavio tekst *Potrebne stručne terminologije na području plastičnih masa*. Nastavljeno je u časopisu *Polimeri* objavljivanjem trojezičnoga englesko-njemačko-hrvatskog rječnika u nastavcima između 1980. i 1986. godine. Međutim, već 1973. tadašnje Društvo plastičara i gumaraca uspostavilo je trajnu suradnju s današnjim Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Direktor instituta dr. sc. Mijo Lončarić pružio je snažnu potporu nastojanjima za stvaranje hrvatske tehničke terminologije, pa tako i na ovom području. Ta je suradnja intenzivirana 1980. godine, kada su započele pripreme za objavu Englesko-njemačko-hrvatskog rječnika, koji je redovito izlazio u svakom broju časopisa *Polimeri* tijekom idućih šest godina. Bio je to rječnik s više od 5 000 engleskih naziva, a u izradi su osim Igora Čatića aktivno sudjelovale dr. sc. Vida Jarm i pokojna Aleksandra Kostial-Štambuk. Hrvatske inačice objavljene su zasebno u časopisu između 1992. i 1995. godine uz svesrdnu pomoć Ranke Čatić. Autori upravo tiskanog rječnika potpuno su preradili i proširili trojezični rječnik i ponudili većinu naziva u duhu hrvatskog jezika. Ponovno je pomoglo iskustvo, jer je poznato da se Igor Čatić već godinama sustavno zauzima za ispravno hrvatsko tehničko nazivlje. U međuvremenu je Ranka Čatić završila i nacrt *Hrvatske norme ISO 472/1999 – terminologija*.

Od velikog broja pojmova i izraza iz cijelog područja sustavno i minuciozno izabrani su najvažniji i najčešće upotrebljavani, što je teškoća koju može razriješiti samo svestrano

izobražen autor s velikim znanjem i iskustvom, ne samo s primjerenim poznavanjem stručnog područja. Uvjerem sam da su u tome autori potpuno uspjeli. Za ilustraciju navodim dio izlaganja recenzentice dr. sc. Marije Znike s Instituta za jezik i jezikoslovlje u Zagrebu. ...*Autori su pri stvaranju hrvatskih naziva pokazali veliku kreativnost i istančan smisao za hrvatski standardni jezik, osjetljivost za njegove tvorbene mogućnosti, zakonitosti i ograničenja, za značenjsko nijansiranje, kao i za terminološku preciznost i jednoznačnost, koje su u nazivlju iznimno važne. Pokazuju to i nazivi kao što su: lomnost (što je različito od lomljivosti), lomljivost, kružno skidalo, klip istiskivalice, kapljevito pjenilo, dvosljubnički kalup s vrućim uljevnim sustavom, automatsko izbacivalo, dodirno kalupljenje, ekstruzijski razdjelnik, lomomjer, odvajalica, odstojna obujmica, poluljestvasti polimer, ukončana struktura itd.*

Nepotrebno je možda objašnjavati zašto su to baš englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski rječnici. Engleski jezik (ponajviše američka varijanta engleskog jezika) postupno se nametnuo kao dominantan tehnički i tzv. *scientific language*, ispočetka pretežno u području nafte i petrokemije, uključujući sintetske polimere, a danas gotovo u svim granama znanosti i tehnike. Prihvaćen je u gotovo svim razvijenim industrijskim zemljama, što je i dobra okolnost za *male* narode kao što je hrvatski jer imamo jedan uzor i jedan izbor. Međutim, nekritično i olako preuzimanje engleskih tuđica dovodi do obezvrjeđivanja vlastitog jezika uz brojne pogreške i u stručnim i u jezičnim pojmovima. Ne treba zato ovdje posebno isticati s kojim se sve teškoćama, najviše terminološke prirode, susreću autori naših udžbenika i priručnika, a posebice dvojezičnog rječnika. Autori Hrvatsko-engleskog rječnika polimerstva, prema mojem sudu, izbjegli su sve navedene zamke, što je i jedna od najvećih vrijednosti ovoga djela.

Treba istaknuti da priloženi CD u navedenom formatu nije pravi elektronički rječnik. Bilo bi napora vrijedno da autori pristupe izradi proširene inačice ovog rječnika i da se vrate izvornoj zamisli kojom je započeto izdavanje 1980. u časopisu *Polimeri*. Nedvojbeno je da je danas najvažniji engleski stupac, ali bio bi poželjan i njemački. Osobito za one koji se bave konstrukcijskom primjenom i preradbom polimera.

Na kraju treba čestitati i zahvaliti autorima što su ne samo priredili dva stručna rječnika već su ovoj sredini podarili i mnoge hrvatske nazive i pojmove te unaprijedili svekoliko hrvatsko stručno nazivlje iz područja tehničkih znanosti, posebice polimerstva.

Zvonimir JANOVIĆ

* Skraćeni prikaz preuzet iz časopisa *Kemija u industriji*, 58(2009)9, 419.